

Voorloopig Verslag over de wetsontwerpen nos. 43 en 18.

dat men betwijfelt of die, gesteld zij kwamen tot uitvoering, wel een lang leven zouden hebben.

Voorts klaagden zij over het nevelachtige van de Memorie van Toelichting en van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der andere Kamer omtrent hetgeen de Minister eigenlijk wilde. Uit eene uitlating van den Minister in de andere Kamer zou men moeten opmaken, dat hij de splitsing van het bestuur naar de verschillende bevolkingsgroepen als verouderd beschouwt; maar desniettenstaande gaat zijn hervormingsplan principieel van het dualisme uit. Het beroep op art. 67 van het Regeeringsreglement (Memorie van Toelichting, bladz. 6) kan ten deze niets beslissen, aangezien dit voorschrift geenszins verbiedt, dat de Europeanen in de onder een Inlandsch hoofd gestelde dorpen, districten of regentschappen, in bestuurszaken de bevelen van zoodanig hoofd opvolgen. Hetzelfde geldt van art. 73 van het Regeeringsreglement ten aanzien der hoofden van vreemde Oosterlingen.

Slechts één lid verklaarde zich voor het behoud van het dualisme in het bestuur. Hij wilde ook in de toekomst vasthouden aan de predomineerende positie der Europeanen en de Inlanders en vreemde oosterlingen onder het bestuur laten hunner eigen hoofden, met toezicht op dit bestuur door het Europeesche, dat overigens uitsluitend voor de Europeanen bestemd moet blijven.

Eindelijk hadden vele leden met bevreemding uit de Memorie van Toelichting (bladz. 8) ontwaard, dat het nog betrekkelijk weinige jaren in werking zijnde nieuwe stelsel van opleiding der Indische bestuursambtenaren wederom gebleken is niet aan de verwachting te voldoen, althans niet in verband met de eischen, welke men in de toekomst aan Indische bestuursambtenaren meent te moeten stellen. Men hoopte, dat het voortdurend veranderen van koers ten deze eens een einde zou nemen.

Onderafdeeling 67. Met het voorstel tot lotsverbetering der Inlandsche ambtenaren werd algemeen instemming betuigd.

Vastgesteld den 18den December 1912.

VAN DEN BERG.

VAN LAMSWEERDE.

WALLER.

VAN DEN BIESEN.

TJARDA VAN STARKENBORGH.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot goedkeuring van de op 23 September 1910 te Brussel tusschen Nederland, Duitschland, Argentinië, Oostenrijk-Hongarije, België, Brazilië, Chili, Cuba, Denemarken, Spanje, de Vereenigde Staten van Amerika, Frankrijk, Groot-Britannië en Ierland, Griekenland, Italië, Japan, Mexico, Nicaragua, Noorwegen, Portugal, Rumenië, Rusland, Zweden en Uruguay gesloten verdragen tot het vaststellen van eenige eenvormige regelen betreffende aanvaring en hulp en berging, met bijbehorend protokol van onderteekening. (18 Tweede Kamer.)

Het afdeelingsonderzoek van deze wetsontwerpen heeft aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen:

Eenige leden achtten de wijze, waarop, bij goedkeuring van deze wetsontwerpen, wijziging zal gebracht worden in het

Tweede Boek van ons Wetboek van Koophandel, niet zonder bedenking. Op de Brusselsche Conferentie zijn bepalingen aangenomen, welke zeer belangrijk afwijken van ons Zeerecht. Hierdoor werd de noodzakelijkheid geboren het, op dit punt toch reeds verouderd, Wetboek van Koophandel, hetzij aan eene algemeene herziening te onderwerpen, of wel door partieele wijziging in overeenstemming te brengen met den inhoud van de tractaten. Men had daarom mogen verwachten, dat, zool niet gelijktijdig met de aanbieding van de wetsontwerpen tot goedkeuring van de tractaten, dan toch onmiddellijk daarna, voorstellen door de Regeering zouden worden gedaan tot wijziging van ons Zeerecht. In stede daarvan deelt de Regeering mede, dat een algeheele herziening van het Wetboek van Koophandel nog niet te verwachten is en dat eene partieele wijziging ongewenscht is en ook onnoodig, omdat door haar de meening gehuldigd wordt, dat door het tractaat de wet wordt gewijzigd. De Regeering stelt zich in deze op het standpunt van den Hoogen Raad, welke in zijn arrest van 25 Mei 1906 de opvatting huldigde, dat de landswetten tegenover de internationale regeling ophouden te gelden, als recht van eene meer beperkte rechtsgemeenschap tegenover recht eener hoogere of meer omvattende rechtsgemeenschap. In hoeverre deze opvatting de juiste is, meenden deze leden in het midden te kunnen laten, omdat de beslissing over dit punt nog niet gevallen is en eerst bij de Grondwetsherziening zal kunnen worden ultgevochten. Van meer belang is na te gaan of in de praktijk geen nadeelige gevolgen te wachten zijn, van stappen in deze richting gezet. En dan doet zich reeds dadelijk de vraag voor of, nu de inhoud van deze tractaten, zool niet onmiddellijk dan toch te eenigertijd, in ons Wetboek van Koophandel zal worden overgenomen, daardoor — met het oog op de door de Regeering gehuldigde opvatting, dat tractaat wet is, — geen moeilijkheden zullen ontstaan voor den rechter, die zich geplaast zal zien voor twee regelingen, nl. die van het tractaat en die van de latere wet, waarin de tractaatsbepalingen zullen worden overgenomen.

Welke van beide regelingen zal hij hebben toe te passen? Men vreesde, dat de door den Minister gehuldigde oplossing van het vraagstuk „wet of tractaat” eigenaardige bezwaren zal meebrengen en achte zelfs, dat zij ten eenenmale in strijd is met den beslist eisch van codificatie, welke immers eenheid van terminologie medebrengt.

Eenige punten van zeerecht, in de eerste plaats ten aanzien van „aanvaring” en van „hulp en berging”, worden hier internationaal geregeld. Van die regeling zegt de Memorie van Toelichting: „de afzonderlijke artikels dezer verdragen sluiten zich grootendeels aan bij hetgeen tot dusverre ten onzent rechtens is: — een enkel voorschrift, reeds lang bij ons als verouderd beschouwd, *vervalt*; en *vastgesteld* wordt als recht, wat ten onzent door de rechtspraak reeds lang als zoodanig was erkend.”

Aan de bij internationale overeenkomst gemaakte wijzigingen wordt hier dus een hoogst onschuldig karakter toegekend. Dit neemt echter niet weg, dat genoegzaam geheel de VIde en VIIde titels van het Tweede Boek van het Wetboek van Koophandel, bij toepassing der verdragen, bestemd zijn om door de bepalingen dezer laatsten te worden vervangen.

In hoe verre de nieuwe bepalingen verbetering aanbrengen, kan alleen beoordeeld worden, door wie vertrouwd is met de rechtspraak in zeezaken; een leek op dit gebied zou, reeds bij den eersten aanblik, het bevorderen van internationale eenvormigheid in al hetgeen het verkeer ter zee raakt, als eene wenschelijke zaak kunnen beschouwen.

De bezwaren tegen dit ontwerp spruiten inderdaad voort uit eigenaardigheden onzer nationale wetgeving, ten gevolge waarvan twijfel, onzekerheid, mogelijk schade, kan ontstaan door het verschil in de bepalingen van de wet en van het

Voorloopig Verslag over het wetsontwerp n°. 18.

tractaat, gevaren, bij ons eerder te vreezen dan in andere landen, waar men zich gehaast heeft, eigen wet in overeenstemming te brengen met de verdragsbepalingen.

Dat dit bij ons niet geschiedt, vindt zijne verklaring in den wensch de geheele herziening van ons Wetboek van Koophandel te doen vooraf gaan. Dan kan men echter het oog niet sluiten voor het gevaar, dat wij ons de herziening van ons Wetboek van Koophandel uit de hand zouden laten nemen door de Brusselsche conferenties, om ons te voegen naar hare besluiten: — een gevaarlijke weg, die er toe zou kunnen leiden allengs over den inhoud van ons recht te doen beslissen, niet door de Nederlandsche Wetgevende Macht, doch door internationale conferenties.

Dit gevaar is niet denkbeeldig. Immers bestaat er eene strooming allengs meer en meer punten van wetgeving te laten komen onder eene eenvormige internationale wetgeving.

Nu ontstaat de vreemde toestand, dat een gedeelte van het Tweede Boek van ons Wetboek van Koophandel staat in een tractaat met Franschen tekst.

De Fransche tekst is beslissend, en hier wordt miskend het gewicht van het derde punt, waaromtrent, volgens mr. J. C. DE MAREZ OYENS (zie: Het Normatieve Karakter van internationale Tractaten), ten spoedigste door de Regeering behoort te worden te voorzien, namelijk: „De misstand moet worden weggenomen, dat de Nederlandsche Staatsburgers een Staatsbevel ontvangen in de Fransche taal”.

De aangevoerde bezwaren wegen te meer, nu men uit de rede door den Minister van Justitie, op 21 November jl. in de Tweede Kamer gehouden, kan opmaken, dat er in afzienbaren tijd niet op gerekend mag worden, dat op belangrijke punten, neergelegd in deze tractaten, overeenstemming met onze eigene wetgeving zal zijn.

Dat het gevaar voor onzekerheid in ons zeerecht niet denkbeeldig is, blijkt uit de volgende uitspraak van den Raad voor de Scheepvaart te Amsterdam van 26 November 1912 (Bijvoegsel van de *Nederlandsche Staatscourant* van Zaterdag 7 December 1912, n°. 287):

„De Raad voor de Scheepvaart te Amsterdam:

Overwegende, dat de hoofdinspecteur voor de scheepvaart onder overlegging der stukken van het voorloopig onderzoek, ingesteld naar het ongeval op 13 Augustus 1912 in de Golf van Biscaye overkomen aan den stoomhopper genaamd *Kinderdijk*, welks schroef toenmaals ernstig is beschadigd, aan den raad heeft voorgesteld geen nader onderzoek naar dat ongeval in te stellen op grond, dat de oorzaak als vaststaande zou kunnen worden beschouwd;

Overwegende, dat de bij art. 29 der Schepenwet bedoelde commissie uit den raad, bij beschikking van 5 November 1912 heeft beslist, dat de Raad voor de Scheepvaart naar voormelde scheepsramp een onderzoek zal instellen, welk onderzoek ingevolge beschikking van 's raads voorzitter van 23 November 1912 is bepaald op 26 November 1912;

Overwegende, dat den raad uit de sedert de beschikking van gemelde commissie overgelegde bescheiden blijkt, dat de stoomhopper *Kinderdijk* in 1912 hier te lande is gebouwd voor rekening van de firma Edoardo Almagia du feu Saul, gevestigd te Rome, en dat voor dit schip overeenkomstig art. 11 van de wet van 28 Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 96) op 31 Juli 1912 is afgegeven een buitengewone zeebrief voor eene reis van Nederland naar Port Said, waarheen het schip onder Nederlandsche vlag moest worden overgevoerd en gedurende welke reis het ongeval plaats greep;

Overwegende, dat het ten deze bedoelde schip derhalve niet behoort tot die schepen, op welke de Schepenwet, zooals die luidde vóór de daarin bij de wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 305), aangebrachte wijzigingen van toepassing is;

Overwegende, dat de Schepenwet, zooals deze na gemelde wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 304), luidt wél op het onderhavige schip, als vallende onder de schepen, bedoeld bij art. 2h, van toepassing zou wezen, maar dat, waar het ongeval plaats greep op 13 Augustus 1912, de op 15 October 1912 ingevoerde wijzigingswet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 305), voor deze zaak buiten beschouwing moet blijven;

Overwegende, dat de raad derhalve onbevoegd is van de onderhavige zaak kennis te nemen;

verklaart

zich onbevoegd kennis te nemen van het ongeval op 13 Augustus 1912 aan den stoomhopper *Kinderdijk* overkomen.

Aldus gedaan op 26 November 1912 door de heeren mr. Th. B. Pleyte, voorzitter; W. Alliol, L. Roosenburg, C. L. J. Kottling, leden; D. H. Hinlopen, plaatsvervangend lid; C. M. van Rijn, E. Deddes, J. Maandag, buitengewone leden, in tegenwoordigheid van 's raads secretaris, mr. Richard Janssen, en uitgesproken door den voorzitter ter openbare zitting van 26 November 1912.”

Deze uitspraak toont duidelijk aan de onzekerheid, die thans reeds in ons zeerecht bestaat. En waar nu deze materie ook bij tractaat en op andere wijze geregeld wordt, komt het er slechts op aan, of een van de partijen niet-Nederlander is, om gebruik te kunnen maken van de regeling, welke bij het tractaat geboden wordt, waardoor de rechtszekerheid nog vermindert.

Het vaststellen van recht bij tractaat heeft ook nog dit nadeel, dat die vaststelling niet omgeven is door dezelfde waarborgen als de nationale wetgeving en dat niet voldoende voeling gehouden wordt met en gelegenheid gegeven aan de openbare meening om zich uit te spreken.

De wenschelijkheid werd daarom betoogd om op tractaten als deze, waarbij wettelijke rechten geregeld worden, vóór hunne sluiting den Raad van State te hooren, en gevraagd werd of het bezwaar zoude ontmoeten om de avant-projets van soortgelijke tractaten voortaan in de *Staatscourant* te doen plaatsen, teneinde belanghebbenden op ruime schaal in de gelegenheid te stellen te bevoegder plaatse tegen hun inhoud bedenkingen te opperen.

Ten slotte werd ook in deze Kamer de klacht herhaald, welke ook in de Tweede Kamer geuit is over te late indiening van dit wetsontwerp. Aangezien de opmerkingen dienaangaande ook betreffen wetsontwerp n°. 69, wordt naar het Verslag betreffende dat wetsontwerp verwezen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 18den December 1912.

FRANSSSEN.
VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.
WOLTJER.
VERHELJEN.
KRAUS.